

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASA

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

No. 991/1939.

PARTEA OFICIALĂ

Noul Pontifice Roman

În seara zilei de 2 Martie crt. pe tot rotogolul pământului s'a răspândit vestea îmbucurătoare, că mireasa lui Hristos, Biserica Sa sfântă, și-a primit noul său mire și turma cuvântătoare alui Hristos și-a primit noul său Păstor. Precum moartea gloriosului Papă Pius XI. a îmbrăcat în doliu nu numai întreaga Biserică catolică, ci întreaga lume, astfel și alegerea fericită a succesorului Său la Catedra Sfântului Petru, a fost primită cu cea mai largă bucurie, nu numai de fiii Bisericii catolice, ci de toate neamurile.

Colegiul Sacru al Cardinalilor Sfintei Biserici Romane, în ziua întâie a Conclavului, la cea mai mare demnitate de pe pământ l-a înălțat pe *Eminența Sa Cardinalul Eugeniu Pacelli*, Secretarul de Stat al Pontificelui de fericită amintire Papa Piu XI.

Noul Pontifice Roman și-a luat numele de **Pius XII.**, alegându-și deviza: „Opus justitiae, pax” — Pacea e opera dreptății —, iară de emblema sa pontificală: Porumbul cu simbolul păcii, ramura de măslin. Toate sunt cele mai invederate indicii, că noul Pontifice dorește să dea Bisericii și întregii omeniri, ceea ce îi lipsește mai mult: *Pacea*.

Precum întreagă Biserica lui Hristos, cea dela o margine până la alta a lumii, imuri de laudă și mulțumită înalță către Domnul, pentru că în scaunul Sfântului Petru, în aceste vremuri grele, așezat a fost cel mai vrednic și cel mai

destoinic de a conduce corabia Bisericii, așa și noi, cari din mila Domnului și înțelepciunea înaintașilor noștri, fericiți suntem a fi fiii Bisericii Sfinte a lui Hristos, imnuri de laudă și mărire vom cânta Domnului, pentru că la demnitatea de locțiitor al Domnului pe pământ, ridicat a fost cel mai distins fiu al Romei eterne, leagănul obârșiei și credinței noastre.

Preafericitului Părinte Papa Pius XII., îi reînvoim mărturisirea credinței strămoșilor noștri, îi promitem neclătită alipire către Scaunul Sfântului Petru și ascultarea cuvenită Aceluia, pe care Domnul l-a încredințat să-i pască oile și mielușei.

li cerem dela Domnul să poată aduce pace în Biserică, restabilind unitatea credinței, pace între popoare și pace în sufletele tuturor. Noi, „sanguine et fide Romani”, și după sânge și după credință fiii Romei, îl vom venera, iubi, asculta și urma ca pe Vicarul lui Hristos.

În legătură cu acest fericit eveniment dispunem următoarele:

La Sfintele Liturghii și la toate serviciile divine, unde se face amintirea Mitropolitului și Episcopului, înaintea acestora va fi amintit: **Preafericitul Părinte Papa Pius XII.**

În Dumineca din 12 Martie crt. când se va face și încoronarea Pontificelui, la sfârșitul Sfintei Liturghii, în toate bisericile noastre se va oficia un Te Deum.

Oradea, 4 Martie 1939.

No. 986/1939.

Rânduiala Te Deum-ului la sărbătorile Pontificelui.

Pentru Te-Deumul ce se va oficia în 12 Martie crt., cât și pentru alte solemnități și aniversări ale Pontificelui Roman, până ce se va stabili o rânduială uniformă pentru întreaga noastră Biserică, pentru Dieceza Noastră statorim următoarea rânduială.

(După rugăciunea amvonului preotul rămâne înaintea ușilor împăratești).

Preotul: Mărire Ție celui ce ne-ai arătat nouă lumină.

Corul: Cântă Doxologia cea mare.

Preotul: Indură-te spre noi, Dumnezeu, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și Te îndură spre noi.

Corul: Doamne, îndură-te spre noi (de 3 ori).

Preotul: Incă ne rugăm pentru Preafericitul nostru Părinte Papa Piu XII, pe care Domnul Dumnezeu să-l dăruiască Sfintei Sale Biserici, în pace, întreg, cinstit, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului Său.

Corul: Imnul papal sau Doamne, îndură-te spre noi (de 3 ori).

Preotul: Incă ne rugăm, ca să asculte Domnul Dumnezeu și glasul rugăciunii noastre a păcătoșilor și să se îndure spre noi.

Corul: Doamne îndură-te spre noi (de 3 ori).

Preotul: Domnului să ne rugăm.

Corul: Doamne îndură-te spre noi.

Preotul: Doamne Isuse Cristoase, Dumnezeule atotputernice, care cu nemărginită iubire de oameni ai așezat Biserica ta sfântă, ca printr'ânsa toți să vie la cunoștința adevărului și să se mântuiescă; care pe apostolul tău Petru l-ai pus cap văzut al Bisericii tale: adu-ți aminte cu îndurare de următorul sfântului Petru, de Vicarul tău pe pământ, de Preafericitul nostru Părinte Papa Piu al XII-lea, și-i dăruiește pe dânsul sfintei tale Biserici în pace, întreg, onorat, sănătos, întru zile îndelungate drept îndreptând cuvântul adevărului tău. Dă să fie fericită cârmuirea lui, și sub păstoria lui înțeleaptă să înflorească Biserica ta, să se întoarcă în sânul ei păgânii și necredincioșii, să înceteze erezele și desbinările bisericilor, și să vie, o, să vie, Doamne, vremea aceea fericită, când va fi o turmă și un păstor. Și îi ajută lui Doamne, ca dimpreună cu turma încredințată grijii lui să ajungă la fericirea vecinică. Că tu ești mântuirea noastră și ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Spirit, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul: Amin.

Oradea, 4 Martie 1939.

No. 983/1939.

Colecta A. G. R. U-lui și Dumineca Presei.

În conformitate cu hotărîrea conferinței episcopicești din 9 Ianuarie 1938, publicată și în Vestitorul No. 13—15 din anul 1938, colecta pentru A. G. R. U nu se ține în ziua de 6 Decembrie, ci se va face în fiecare an în Dumineca a III-a din Paresimi, care a fost declarată și de »Dumineca Presei«.

În aceasta Duminecă a Presei în toate bisericile noastre se va predica despre importanța și foloasele presei bune și se vor face rugăciuni pentru ca presa religioasă și morală să ia și la noi avântul necesar și să fie sprijinită și răspândită. Aceste rugăciuni se vor face la sfârșitul Sf. Liturghii rostindu-se în genunchi de preot și credincioși, până când nu se va prescrie o rânduială deosebită, un Împărate ceresc, un Tatăl nostru și o Născătoare.

În aceasta Duminecă a Presei se va face propagandă și se vor aduna abonamente pentru puținele noastre publicațiuni, cari însă pentru a se putea dezvolta au trebuință de sprijinul moral și material al Clerului și credincioșilor.

Tot în aceasta Duminecă se va face colecta anuală pentru AGRU, sub auspiciile căruia stă și chestiunea Presei bune.

Sumele adunate se vor trimite pe adresa Casei Centrale diecezane Oradea cu indicațiunea »pentru A. G. R. U«. Suma rezultată din aceasta colectă, conform hotărîrii conferinței episcopicești, se va împărți de către Comitetul Central, între A. G. R. U și Presă.

Fiecare preot își va ține de a sa datorință ca Dumineca Presei să aducă cele mai bune rezultate atât în ce privește colecta, cât și în ce privește deșteptarea în conștiința tuturor a datorinței fiecărui fiu al Bisericii, de a activa în A. G. R. U și de a sprijini Presa noastră bisericească.

Oradea, 2 Martie 1939.

Nu fără temeieri, S. Sa Piu XI, într'o memorabilă audiență, v'a numit „mari moșieri ai cuvântului“. Nici odată un așa de înalt titlu de noblețe nu s'a dat tagmei ziaristilor. Și S. Părinte nu vă putea face un tâlc mai strălucit, decât amintindu-vă cuvântul renumitului Alessandro Manzoni: „Cuvântul e stăpânul lumii. Nu trebuie nicicând trădat adevărul și nicicând nu trebuie spus un cuvânt care să poată fi o încurajare la greșală ori la rău“.

Card. Pacelli, către ziaristii Franței (10 Iulie 1937).

Noul Cap al Bisericii:

Papa Piu al XII-lea

Evenimentul cel mai important, care dela moartea Papei Piu XI a ținut încordată atențiunea lumii întregi, s'a produs. Sacrul Colegiu al Cardinalilor, întrunit în cel mai scurt Conclav pe care-l cunoaște istoria de trei veacuri încoace — a durat abia 23 de ore — la votarea de după masă în ziua cea dintâi, a ales noul Cap văzut al Bisericii. Mulțimea imensă ce aștepta în piața S. Petru și prin împrejurimi tradiționalul fum dela Capela Sixtină, semn al rezultatului votării, nu s'a risipit după cele 2 „sfumate” negre, rezultatul negativ al votărilor, dinainte de masă. A așteptat. Și așteptarea nu i-a fost zădărnica. La orele 17.¹⁵ (ora E. C.) un ușor fum alb, urmat la câteva clipe de altul tot alb și foarte des, vestea mulțimii că noul Papă este ales. Cu un ceas mai târziu, de pe loja externă a Bazilicii S. Petru, Cardinalul *Camil Caccia Dominioni*, primul din Ordinul Cardinalilor Diaconi, vestea lumii întregi marea bucurie. „*Vă vestesc vouă bucurie mare! Avem Papă! : pe Eminentisimul și Reverendisimul Domn Cardinal Eugeniu Pacelli, care și-a luat numele de Piu al XII-lea*”. Cuvintele Cardinalului Protodiacon au fost urmate de uralele frenetice și nesfârșite ale mulțimii, care a intonat apoi *Te Deum*-ul de mulțumită.

De fapt, la orele 17, Cardinalii întruniți în Capela Sixtină, făcând scrutinul au constatat și verificat că fostul Secretar de Stat al Papei Piu XI, Cardinalul Pacelli, întrunește $\frac{2}{3}$ din voturile tuturor. În momentul acesta, unul din Cardinalii Diaconi a deschis ușa Capelei, chemând înăuntru pe Prefectul Ceremoniilor Papale, Mgr. *Carol Respighi* și pe ceilalți ceremonieri din Conclav. Cu ajutorul acestora s'au ars voturile și se coboară baldachinele tuturor Cardinalilor, afară de a celui ales. Trei Cardinali, capli ordinelor, s'au apropiat de cel ales, iar Decanul l-a întrebat în numele întregului Colegiu Sacru, dacă primește Pontificatul Suprem. Alesul a răspuns că, »nu se simte vrednic de această înaltă și grea sarcină, dar se supune voinței sfinte a lui Dumnezeu«. Întrebat de același Cardinal Decan, alesul a răspuns că vrea să se numească Piu al XII-lea, motivând această alegere de nume. Din această clipă, puterea supremă în Biserica lui Cristos, a trecut în mâinile lui. El este temelie Bisericii. El are de acum puterea supremă de a învăța: »paște mieluseii mei, paște oile mele«; El are puterea de a cârmui: »orice vei lega pe pământ, va fi legat și în cer și orice vei deslega pe pământ va fi deslegat și în cer«; adevărat primat, nu numai de onoare ci și de jurisdicțiune, așa cum l-a vrut Cristos și cum îl descrie Conciliul din Vatican. Din această clipă El este Episcopul Romei,

Vicarul lui Isus Cristos pe pământ, urmașul Vărhovnicului Apostolilor, Supremul Cap al Bisericii Universale, Patriarhul Apusului, Primatele Italiei, Mitropolitul Provinciei Romane și totodată Suveranul Cetății Vaticanului.

După aceasta Secretarul Conclavului, Ex. Sa *Vincențiu Santoro* îi prezentă pe o tavă calota albă pe care și-o puse pe cap, apoi în timp ce Cardinalul Protodiacon a mers să anunțe mulțimii alegerea, noul Papă trecu în sacristia de alături, unde a îmbrăcat ciorapii albi, pantofii roșii, reverenda albă cu brâul alb și gulerul roșu de catifea tivit la margini cu hermelin, (moz-zetta), iar peste acesta patrafirul roșu. Reîntors în Capela Sixtină, a primit prescrisa obediență a Cardinalilor, apoi precedat de crucea papală și însoțit de Cardinali, merge în așa zisa sală a Binecuvântărilor, deasupra intrării Bazilicii S. Petru, din loja externă a căreia, a dat cea dintâi Binecuvântare Apostolică a *Sa Urbi et Orbi*. Clopotele tuturor bisericilor din Roma răsuna cântând slavă lui Dumnezeu, în timp ce din mii și sute de mii de piepturi se ridicau strigăte de Trăiască Papa! S. Părinte s'a oprit puțin privind mulțimea din piață, apoi într'un gând a prins pe toți fiii Bisericii, chiar și din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, pe cari de acum înainte mai marele Păstorilor i-a încredințat griji Sale. Cu mâini energice ia cârma corabiei mlstice a lui Cristos, și de pe Colina Vaticanului, unde stă de veghe, le arată drumul ce duce la cer; dar mai ales ca un Părinte bun și iubitor așteaptă pe fiii ce s'au depărtat să se întoarcă la Casa Părintească, ca să se înfruptuiască cât mai în grabă dorința fierbinte a Inimii lui Isus: *o Turmă și un Păstor!*

— **Incoronarea Papei.** Solemna încoronare a Preafericitului Părinte a fost fixată pe Duminecă, 12 Martie a. c., a treia din Paresimi, ziua în care Biserica Apuseană face și pomenirea Sfântului Grigorie cel Mare Papa, care și el a fost roman de naștere și a păstorit în vremuri atât de grele Biserica Romei. Ceremonia încoronării va avea loc după liturghia papală din bazilica S. Petru, nu în bazilică ca în trecut, ci în loja externă a S. Petru de unde a împărtășit prima sa binecuvântare *Urbi et Orbi*. În felul acesta se va relua vechea tradiție dinainte de 1870 și vor putea să vadă mai mulți actul solemn al încoronării, întrucât în bazilică nu încap mai mult de 50—60 mii de persoane. Se va relua de data aceasta și o altă veche tradiție, întreruptă după 1870, anume după încoronare, S. Părinte va merge la Bazilica S. Ioan din Lateran, Catedrala Romei, pentru a se înscăuna, întrucât Dânsul este și Episcopul Romei.

Cine este Noul Papă

Preafericitul Părinte Papa Piu al XII-lea, ales în Conclavul din 2 Martie a. c., s'a născut la Roma în 2 Martie 1876, din părinții Filip Pacelli, Decanul Avocașilor Consistoriali și Virginia Graziosa. Deci alegerea Sa de Cap al Bisericii a avut loc tocmai în ziua când împlinia 63 de ani de viață. Hirotonit preot, e numit numaidecât ca practicant în Secretăria de Stat, pe care n'a mai părăsit-o până când a plecat din Roma. Când mai târziu a fost numit profesor de Drept Canonic la Seminarul Roman din Lateran, Msgr. Petru Gasparri, viitorul Secretar de Stat, pe atunci Secretarul Afacerilor Externe Extraordinare, care cunoștea bine talentul și aptitudinile tânărului preot, îl sfătui să renunțe la catedră pentru a se putea dedica cu totul slujbei sale. Așa ajunsese minutant, apoi Subsecretar, iar când Msgr. Scapinelli plecă ca Nunțiu Apostolic la Viena, Msgr. Pacelli fu numit Pro-Secretarul acelui important Dicasteriu. Nu mult după aceea Piu X îl numi Secretarul numitei Congregațiuni, iar Benedict XV, care avu prilejul să cunoască însușirile alese ale tânărului Prelat încă pe când era El însuși Substitutul Secretăriei de Stat l-a întărit în această slujbă. În același timp Msgr. Pacelli, a desvoltat, alături de Card. P. Gasparri, o activă și inteligentă colaborare la monumentală operă de codificare a Dreptului Canonic. În 21 Aprilie 1917, Benedict XV îl numește pe Msgr. Eugeniu Pacelli Nunțiu Apostolic la München, în locul rămas vacant prin ridicarea la cinstea purperei romane a Card. Andrei Frühwirth. Numirea aceasta a fost primită pretutindeni cu mare entuziasm și satisfacție. Papa însuși a ținut să-l consacre pe noul Arhiepiscop tit. de Sardi. Ceremonia avu loc în 13 Mai 1917 în aceeași Capelă Sixtină, unde acum a fost înălțat la Supremul Pontificat. Câteva zile mai târziu Nunțul Pacelli părăsia Roma, pentru a-și ocupa delicatul post. Cu câtă râvnă și pricepere a știut să diriguiească diplomația pontificală în vremile din urmă ale războiului mondial, în acel loc important, unicul de acest fel pe atunci în întreaga Germania, îl va spune istoria.

În 1920 stabilindu-se raporturi normale între S. Scaun și Guvernul Reichului, Msgr. Pacelli fu destinat, spre mulțumirea futurora, să ocupe postul de Nunțiu la Berlin, fiind acreditat în această calitate pe lângă întreaga Confederațiunea germană, afară de Bavaria. Dar nu se mută la Berlin decât în 1926. Și aici, Msgr. Pacelli a știut să-și câștige simpatii unanime prin râvna și activitatea sa extraordinar de fecundă. De numele lui se leagă Concordatele cu Bavaria întâi, apoi acela cu Prusia încheiat în 1929, cari au fost reînnoite 1933 cu al treilea Reich. Opere, într'adevăr monumentale, cari i-au binemeritat dela Biserică.

Piu XI apreciind vrednicile mari ale ilustrului Nunțiu din Germania, în Consistorul din 16 Decem-

vrie 1929 îl creiază Cardinal, iar în 7 Februarie 1939, când bătrânul Cardinal Gasparri se retrage, Card. Pacelli e chemat să-i urmeze, în slujba nu ușoară de Secretar de Stat. După moartea Card. Gasparri, care după retragerea sa din fruntea Secretăriei de Stat rămăsese și pe mai departe Camerar al Bisericii, Piu XI a vrut să încredințeze această înaltă slujbă Cardinalului Secretar de Stat, pentru ca pe timpul vacanței Scaunului Apostolic acesta să nu fie nevoit a părăsi Palatul Apostolic pe care Cardinalul Camerar (Camerlango) trebuie să-l ia în stăpânire îndată după moartea Papei și să administreze în acest timp bunurile temporale ale S. Scaun. Și Card. Eugeniu Pacelli a împlinit în aceste zile, dela moartea Papei Piu XI încoace, strălucit această slujbă, având și în pregătirea Conclavului partea cea mai de seamă.

În acest deceniu aproape, cât a stat în fruntea Secretăriei de Stat, Piu XI i a încredințat mai multe misiuni importante. Așa în 1934 e trimis ca Legat Papal »a latere«, la Congresul Euharistic Internațional din Buenos Aires; în 1935 în aceeași calitate prezidează la Lourdes încheierea solemnă a Anului Sfânt al Răscum-părării; în 1936 are o mare misiune în Statele Unite ale Americi; iar în 1937 el este trimisul Papei în Franța, ca să binecuvinteze, în numele Sfântului Părinte Bazilica S. Tereza la Lisieux. Și se știe ce primire adevărat regală i-a făcut Franța. Tot Dânsul a fost reprezentantul S. Părinte la Congresul Euharistic dela Budapesta. De toate slujbele, credinciosul Secretar de Stat s'a achitat strălucit. Om de vastă cultură și înaltă inteligență, orator strălucit, poliglot și diplomat iscusit, a fost socotit ca cel mai vrednic între purpurași să ocupe scaunul lui Petru. Evlavia profundă și sufletul său de apostol, fac ca numele pe care și-l'a ales să nu fie o simplă întâmplare. Dânsul, suntem siguri, — a și spus-o de altfel — va continua opera de pace, care e în tradiția multiseclară a Episcopilor Romei și pentru care marele său înaintaș de f. p. și-a jertfit și vieața. De altfel acesta e și programul pe care și l'a ales: *Opus iustitiae, pax*: Roada dreptății este pacea. Lumea are nevoie de pace, nu de o pace oricare, ci de o pace a sufletelor, de pacea lui Cristos, care nu se poate avea decât prin dreptate. »Iustitia et pax osculatae sunt«.

Incoronarea Sfântului Părinte, va avea loc în Bazilica S. Petru, Duminecă în 12 Martie a. c. La Te-Deum-ul ce se va oficia atunci în toate bisericile noastre, vom înălța rugăciuni fierbinți către Dumnezeu pentru noul Cap al Bisericii, rostind cu Psalmistul: „Fie Doamne mâna Ta peste bărbatul dreptei Tale și peste fiul omului pe care l-ai întărit Ție“.

**Presa catolică
este arma adevărului!**

Mesagiul Sfântului Părinte

Vineri, în 3 Martie, a doua zi după alegere, a avut loc la Capela Sixtină a treia obediență a Cardinalilor. După prescrisa reverință a Sacrului Colegiu, S. Părinte Piu al XII-lea, a rostit în limba latină o înșcătoare cuvântare, radio-difuzată de postul de emisiune al Vaticanului. Cuvântarea este un mesagiu de pace, adresat nu numai fiilor Bisericii Catolice, ci tuturor creștinilor, omenirii întregi. Sfântul Părinte își aduce întâi aminte de marele și neuitatul său înaintaș, Piu XI, alături de care a muncit cu credință atâția ani și ale cărui năzuințe pentru pace le-a cunoscut mai bine ca oricine. Apoi își exprimă recunoștința față de Providența divină, pentru sentimentul acela negrăit al Paternității universale pe care îl'a aprins în suflet

și mulțumește Sacrului Colegiu al Cardinalilor. Apoi, a spus, între altele :

„Gândul Nostru se îndreaptă în acest ceas solemn spre preoșime, spre Misiunile Catolice, spre Acțiunea Catolică și spre toți oamenii vrednici, cari luptă cu credință pentru civilizația umană. Gândul Nostru se îndreaptă și spre aceia cari trăiesc în afara Bisericii Catolice“.

„Tuturor frașilor din merea familie omenească le adresăm un mesagiu de pace, aceea pace pe care toți trebuie s'o dorească, în justiție, caritate și ordine“.

Tâlcuiește apoi înțelesul adânc al cuvântului »pace«, spunând că primul său mesagiu, ca Păstor Suprem nu putea fi altul, decât un mesagiu de pace.

Scrisoarea-prefață a Excelenței Sale Gabriel Hanotaux

Precum am comunicat în numărul anterior al acestei reviste, ne ținem de cinste și datorite deosebită să revenim asupra ediției franceze a anchetei noastre despre Bisericile românești. Dăm, deocamdată, în cele următoare frumoasa scrisoare prefață, adresată de Excelența Sa G Hanotaux dela Academia franceză părintelui canonic I. Georgescu, șredactorul anchetei noastre.

Paris, 1 Noembrie 1938

Domnule Canonic,

Veși binevoi a scuza pe un Francez care nu-și simte nici calitatea, nici cunoștințele, nici autoritatea necesară pentru a răspunde la chemarea Dumneavoastră. Prietenia mea, pentru România *intreagă*, e prea caldă și respectuoasă decât să atingă chestiuni delicate, unde un grai nesocoțit ar putea jigni sufletele.

Îngăduiți-mă să Vă vorbesc numai ca creștin, și ca istoric.

Ca creștin, cum sunt, am fost de față, într'o împrejurare excepțională care m'a izbit ca un simbol de unire ce dăinuește cu toate acestea, între cele două biserici creștine din Răsărit și Apus, și ca o prețioasă dovadă despre primirea pe care Roma papală ar face-o apropierii spontane și prietenești a celor două rituri românești cari, în fond, — ca și însăși nașunea română — sunt totdeauna *române*.

Era pe timpul ceremoniilor canonizării Joanei d'Arc, în basilica Sfântului Petru din Roma. Aveam cinstea să mă găsec acolo în calitate de ambasador al Republicei franceze.

Papa Benedict XV avea să se rostească judecând cauza. Șezând la altar, el ascultase expunerea tezelor contrare privitoare la noua

sfântă ; și, înconjurat de Curtea pontificală, el cerea sfatul celor din preajma lui. Printre sfetnicii cari îl înconjurau, văzui un preot îmbrăcat în haine și odăjdii răsăritene. Papa se întoarse anume către el ; îi grăi acest simplu cuvânt : *Sofia*, și răsăriteanul citi Apostolul. Prin urmare, Biserica răsăriteană e chemată, își ridică glasul la praznice mari când verhovnicul creștinătății are să se rostească asupra ridicării unui suflet la cinstea altarelor. După ce mă dumirii, îmi fu îngăduit să încheiu că desbinarea nu e nici decum privită la Roma ca făcută pentru totdeauna și că vechea Biserică a Răsăritului a fost totdeauna, pentru Roma *catolică*, adică *universală* : *Sofia* !

Acest fapt, mi se pare, e vrednic să Vă dea de gândit.

Ca istoric, Vă voiu vorbi, acum, despre Franța.

Franța a avut, vreme de veacuri, o anumită năzuință și chiar un fel de voință practică să-și facă un loc deosebit în Biserica cea catolică, cu organizația ei proprie, cu ritul ei deosebit, cu orânduelile ei, alcătuint prin toate acestea o „biserică națională“ : era *Galicanismul*. Eu nu vreau să fac aici procesul Galicanismului ; el a fost introdus și apărat, în Franța și în fața Romei, de oameni mari și de înalți chiriarhi : Richelieu, Bossuet, Dupanloup. În cele din urmă, însuși Galicanismul a priceput că nu se poate despărți de Roma ; că Roma reprezintă prin excelență unitatea în Cristos. Biserica galicană și-a părăsit, deci, pretențiile dela sinodul din Vatican de sub Piu IX, și, din fapta

aceasta de înaltă ascultare, a urmat un mare bine pentru Biserică, pentru Franța și pentru suflute.

Dumneavoastră știți, Domnule Canonic, Franța de astăzi se leapădă zi de zi de anticlericalismul ei; alipirea de legea lui Cristos ia zilnic forme tot mai hotărâte; avem un cler minunat. Părintele de Foucauld, cardinalul Verdier, cardinalul Baudrillart au fost și sunt autorități apostolice, în Franța și dincolo de Franța,

având locuri de seamă în trebile religiei și ale civilizației.

Acestea au fost urmările unirii. Și ea nu ne-a costat nimic, nimic decât uitarea unor anumite neînțelegeri pe care noi, apusenii, le numim bizantine.

Binevoii a primi, Domnule Canonic, expresia simțimentelor mele cele mai respectuoase.

(ss) S. Hanotaie

Să ne deprindem cu pocăințe

Noi creștinii de multe ori ne închidem urechea în fața unui lucru pe care Biserica ni-l cere în timpul acestui Post Mare în care am intrat: îndemnul la pocăință. Peste tot, trupul se împotrivește la tot ceea ce vrea să-l mortifice.

Insă trebuința pocăinții e unul din adevărurile de temelie ale credinții noastre. Lipsa ei e plătită amar și aici cât mai ales în viața de dincolo. De aceea să ne oprim puțin gândul asupra ei și să căutăm de ce și cum trebuie să facem pocăință.

De ce trebuie să facem pocăință? Fără îndoială că voința expresă și porunca formală a Mântuitorului ar fi deajuns să ne facă pe noi să îmbrățișăm cu toată inima această pocăință ce ne-o poruncește Biserica. Dar la această voință și poruncă să mai adaugă și exemplul său. Cinstea ce o datorăm acestui Dascăl, nu lasă nici o îndoială.

Și fiindcă Isus vrea ca noi să cunoaștem motivele cari pe noi ne pot îndemna la deprinderea acestei pocăințe, însirarea acestora o cred cu folos și chiar trebuincioasă.

Iată cel dintâiu motiv: în noi vedem războindu-se două legi opuse, una legea minții, cealaltă a trupului. Cea dintâiu nu poate să ne stăpânească precum se cuvine, decât prin mortificarea firii stricate, prin pocăință. Cine a cetit cartea despre »Urmarea lui Cristos«, a putut vedea lupta ce se dă între suflet și trup. Nimic din toată teologia și mistica nu e mai sigur dovedit ca și această luptă, acest antagonism. Trupul ne îndeamnă la revoltă contra sufletului, ne îndeamnă să preferim ceea ce e trecător, ceea ce e material, sensibil. Sufletul vrea să dorim ceea ce e veșnic, spiritual, și de aceea ne îndeamnă să strigăm ca Sfântul Pavel: »Dor am să mă slobozesc din trup și să fiu cu Cristos« (Filipeni 1, 23). Trupul ne face să nesocotim frații, surorile, pe aproapele nostru; sufletul ne îndeamnă să iubim și pe aproapele ca și pe noi. Și acel Apostol al Neamurilor nu ne spune oare că »trupul dorește contra spiritului, iar acesta contra trupului« (Gal. V. 17).

Afară de cele de cari se plânge Sf. Pavel, oare n'am simțit și noi acest lucru? De câte ori n'am ge-

mut în această luptă. De câte ori n'am recunoscut ca și Apostolul, că ingerul satanei ne ațâță. De câte ori n'am strigat cu același: »Cine mă va scăpa de acest trup muritor«?

Or, care e mijlocul, de a asigura supremația sufletului asupra trupului? Și Biserica pe urmele lui Isus ne spune: pocăința, adică reținând trupul dela plăceri, supunând voința noastră voinței lui Dumnezeu, lipsindu-ne nu numai de ce e superfluu, ci chiar și de ce e permis, fiindcă numai așa vom ieși biruitori din această luptă. Iată cel dintâiu motiv, care ne obligă să facem pocăință.

Al doilea motiv, e acela că dacă în această luptă ne-am lăsa biruiți de trup, pe lângă că am cădea în sclăvia lui, am nesocoti darul pe care Domnul ni-l dă fiecăruia: am păcătui. Singur Isus a putut zice: »Cine mă poate învinui de păcat«? Numai El, și Maria printr'un privilegiu special, au fost fără macula păcatului. Dar noi cu toții păcătui, »și acela care se crede curat de orice păcat e orb și se înșeală« zice sfântul Ioan (VIII. 46). Câte greșeli, dacă nu mari, cel puțin ușoare, în rugăciunile noastre, în raporturile cu aproapele! Ori ce e păcatul? E biruința nedreaptă a trupului asupra sufletului. Noi trebuie să reparăm aceea nedreptate. Iată al doilea motiv, pentru care trebuie să facem pocăință.

Cum trebuie să facem pocăință? Cel ce dă valoare unui lucru e gândul, intențiunea, cu care îl săvârșim. Scopul e acela care influențează moralitatea faptelor noastre. Să ne reamintim judecata făcută de Isus, asupra daniei Farizeilor și asupra celei făcute de sârmana văduvă în Templul din Ierusalim. Ori, dacă gândul curat trebuie să însoțească oricare lucrare de evlavie, acesta e de lipsă mai ales la pocăință.

Trebuie să facem pocăință în spiritul credinții. Cum? Toată pocăința creștină derivă din căderea în păcat și din pata ce o lasă în noi aceea cădere. Noi trebuie să facem pocăință ca să înăbușim în noi concupiscenta, fructul păcatului. În această privință pocăința creștină e un act de credință. Și lucru interesant, mulți oameni cu cât cad mai mult în această

luptă, cu atât se lipsesc mai tare de mortificare. Priviți numai în lume: cei ce au o credință aproape moartă, pocăința lor e ca și inexistentă. Priviți apoi sfinții, cari au credință vie, cum pocăința lor e mare în raport cu credința și sfințenia lor. Un om care nu vede nimic rău în el, care află că în gândul și simțurile lui totul e la locul său, de ce ar face pocăință?

În rândul al doilea să facem pocăință în unire cu Cristos. Credința e necesară spre a da o valoare supranaturală pocăinței noastre. Dar ceea ce îi dă o valoare și mai mare, e unirea ei cu cea a lui Cristos, aducându-ne aminte de ceea ce spune Sfântul Pavel: »Acuma mă bucur pentru patimile mele pentru voi și plinesc lipsa necazurilor lui Cristos în trupul meu, pentru trupul lui, care e biserica« (Col. 1, 24).

Una din virtuțile pe care sufletele dornice de sfințenie le iubesc mai mult e contopirea lor cu Cristos. Totul e comun Lui și nouă. Iată de ce Biserica

ne pune înainte postul, ca să ne unim întru toate cu El.

În urmă pocăința trebuie s'o facem cu bucurie. Biserica înțelege așa de bine când ne dă acest sfat, desigur rezimată pe învățătura lui Isus: »Iar tu când postești, nu o arăta în afară, precum o fac Farizeii, ci unge capul tău și fața ta o spală ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău: și Tatăl tău cel ce vede întru ascuns, va da ție la arătare« (Mat. 6, 17). Peste tot Dumnezeu iubește pe cel ce îi dă cu bucurie.

Ca să primim iertarea păcatelor, ca să biruiască în noi sufletul, ca să vină în ființa noastră darul lui Dumnezeu, să ne deprindem cu pocăința. Razim și tărie ne dă Apostolul Neamurilor care exclamă plin de încredere: »Eu socotesc că nu sunt vrednice patimile vremii de acum de mărirea, ce va să se arate întru noi« (Rom. VII. 18).

Păr. Nicolae Cristea

Cum a fost rezolvit cazul de morală din anul trecut

Intenționat am amânat publicarea observațiilor în legătură cu rezolvirea cazului de morală dat în No. 5—1938 al Vestitorului, din motivul ca observările, ce am socotit necesar să le fac și să le public, să servească Preaonoraților confrați de indicare pentru cazurile viitoare și să cunoască eventualele greșeli ce au făcut. Ca aceste indicații să fie mai la îndemână, am aflat de bine să le comunic chiar în preajma publicării cazului de rezolvit pe anul în curs.

Întâi de toate țin să fac o constatare îmbucurătoare. Preaonorații confrați au dat atenția cuvenită rezolvirii cazului. Se vede din lucrările intrate, că au meditat bine chestiunea și principiile morale referitoare. Unele dintre lucrări au extensiunea unei adevărate disertații, cum sunt d. p. lucrarea M. On. Valentin Sima (Vârșolt), a păr. Iacob Iosif (Drăgești) a On. Vasile Boroș (Sătmărel, lucrare în mare parte în latinește) ș. a. Lucrările în genere, au corespuns așteptărilor (cu excepția unei minime părți), întrucât principiile morale referitoare au fost *expuse, explicate*, apoi *aplicate*, așa cum cere natura unei rezolviri corecte și întemeiate. (Numai foarte puțini s'au mulțumit cu răspunsuri date în stilul Congregațiilor Romane: »afirmative«, »negative«). Din 180 de lucrări, în 143 cazul e rezolvit bine. Chiar acei Preaon. Confrați, cari au rezolvit greșit cazul, au dat lucrări bune (unii chiar excelente, ca d. p. M. On. Teodor Mateiu—Beiuș, On. Traian Popa—Negru, On. N. Cristea—Sărsig ș. a.), numai la aplicarea unor principii au avut vedere proprie, pe care au încercat să o explice și justifice după propria concepție. Recunosc, că unele din aceste motivări (mai ales în cazurile amintite) nu sunt lipsite de logică, fiind fiecare lucrare omenească rezultată din conlucrarea alor multe, foarte multe cauze interne și externe, cari nu se pot drămuți nici odată deplin, corect și, mai ales, uniform.

Așa, în cazul dat, chestiunea principală (o numesc așa, fiindcă am aflat că aceasta a pasionat mai mult pe toți deopotrivă) este: e dator preotul să restituie?

Aceasta chestiune în concret se reduce la aceea:

oare preotul poate fi socotit ca unul, care în mod pozitiv (fie și din neglijență sau imprudență culpabilă) a cauzat nerestituirea către Ioan. Sau: preotul e cauza că Petru își descarcă conștiința de obligațiunea lui față de fratele său Ioan? La aceasta întrebare, fără doar și poate, trebuie să răspundem afirmativ, Deci...

Observ că, cazurile morale sunt a se rezolvi, cum sunt date. În cazul de față: Ioan e păgubit, Petru e liniștit în conștiință (chiar dacă ar fi de rea voință, n'are a face), iară preotul își are rolul său. Aci se termină cazul. Aci se dă rezolvirea. Deci nu interesează: ce are, sau ce poartă să facă preotul în viitor (e bine dacă s'a spus, dar nu influențează starea lucrului), oare poate fi Petru liniștit în conștiință (poate, după deslegarea preotului și împlinirea îndrumărilor căpătate, nefiind obligațiunea de restituire poruncă naturală de categoria întâie), oare încetat-a obligațiunea lui Petru în urma celor ce face (firește că n'a încetat, dar rezolvirea are să se facă pentru momentul prevăzut în caz), oare poate Petru scădea din restituție suma, ce a dat-o ca milă (în caz nu se spune, oare preotul i-a impus lui Petru *restituție* către săraci și cauze pii, sau milostenie cași *canon*) ș. a.

Mai multă meditare reclamă întrebarea oare preotul, care e dator cu restituție față de Ioan, e dator și față de Petru cu suma ce o dă acesta ca milă și pentru cauze pii?

Deoarece, precum am spus mai sus, în caz nu se precizează, oare Petru a făcut danie întreaga sumă cu care a păgubit pe Ioan, deci *restituie* cauzelor pii, sau a făcut *milă*, cași *canon* căpătat în mărturisire, din felul cum se vorbește în caz pare mai verosimil, că daniile impuse lui Petru sunt canon și nu restituție. Deci preotul față de Petru nu e dator cu nimica. Chiar dacă Petru ar fi făcut *restituție* cauzelor pii suma întreagă, preotul care e în oblige față de Ioan, nu ar fi obligat cu aceeași sumă și față de Petru, din motivul, că acestuia, când îl obligă să se lapede de un bun ce nu este al lui, nu-i face pagubă nedreaptă. Deci...

Am ținut să dau aceste lămuriri în materia unde

s-a făcut greșeală la mai mulți confrăți. Spațiul Vestitorului nu îngăduie să mă extind și la altele (la toate mi-ar fi chiar cu neputință). Totuși ca fie cine să vadă unde a făcut vreo greșeală, mi-am luat voie a nota greșelile în lucrare. Am cerut firește Preaven. Ordinariat, ca aceste lucrări să fie restituite. Vor găsi Preaon. Confrăți aici și un bilețel cu o sumară apreciere a lucrării. Toate acestea le-am făcut cu gândul să servesc cauza și scopul ce se urmărește cu asemenea rezolviri. Se prea poate, că lămuririle ce le-am făcut în lucrări să nu mulțumească pe toți și să reclame ulterioare explicări. Sunt gata să le fac oricui mi le va cere. Firește nu în scris, ci ocazional și verbal.

Ca încheiere amintesc în mod deosebit, în ordine întâmplătoare, următoarele lucrări, cari mi s'au părut, dintre cele 143 bune, cele mai reușite pentru precizia, concizia și claritatea lor.

M. On. Dionisie Vicaș (Bănișor), Rev.-mul Aurel Ghilea (Zalău), M. On. Traian Mihalca (Tarcea), On. Aurel Ilușiu (Finiș), I. Ladan (Gruiung), P. Moșneguț (Oradea), E. Pașcadi (Șoncoiuș), S. Hrișiu (Giungi), V. Ghergariu (Holod), P. Iancic (Ludoveni), Tr. Candrea (Tria), E. Foișor (Stâna-de-Vale), I. Mateiu (Oradea), V. Munteanu (Oradea), Al. Filip (Peceiu), C. Marian (Rogoz), Vasile Murgu (Ghenciu), P. Chișvasi (Domănești), I. Vetșan (Porți), V. Mureșan (Hurezul-mic), M. On. A. Vlaicu (Supurul-de jos, P. Pordea (Iaz), V. Boroș (Auseu), N. Puia (Gârceiu), A. Nistor (Șilindru), M. Oșan (Badon), E. Pantea (Mociar). Gh. Barna

CRONICI

— **Misiuni.** Obșnuitele deprinderi sufletești de pregătire la praznicul luminat al Invierii Domnului se vor ține și în anul acesta în biserica Catedrală, începând cu Dumineca Floriilor seara. Ele vor avea loc în fiecare seară la orele 19, și vor fi predicate de Păr. *Cornel Chira S. I.* din Totești.

— **Numiri.** Preav. Ordinariat a binevoit a face următoarele numiri: La Catedra vacantă de Morală-Pastorală dela Academia noastră teologică l-a numit pe On. D. *Dr. Petru Suciu*, din Eparhia Lugojului. Același a numit pe On. D. *Dr. Petru Ilușiu*, întors de curând dela Roma, administrator parohial la Băița-Bihor; iar pe On. D. *Anton Cordiș*, fost adm. parohial la Băița, l-a numit în administrația centrală.

— **Predici.** La Catedrală. În Duminecile și sârbătorile din Postul Mare vor predica: 12 Martie: On. D. *Ioan Matei*, profesor la Școala Normală; 19 Martie: Rev.-mul D. *Vasile Barbul*, Directorul Cancelariei și paroh I al Catedralei; 25 Martie, Bunavestire: On. D. *Ioan Codreanu*, vice-rectorul Seminarului; iar în 2 Aprilie, Dumineca Floriilor: P. Cuv. Sa *Ion Gârleanu*, O. F. M. Conv.

La Biserica Seminarului în toate Duminecile și sârbătorile din Post predica M. On. D. *Vasile Stan*, protopop on. și paroh.

Aviz!

Către Frații preoți

P. Mihai Sălăgeanu roagă pe M. On. D. parohi să binevoiască a-i înapoia cartea postală-imprimată, anexată la exemplarele trimise din lucrarea sa *Cântări Bisericești*, Partea, a III-a Sf. Liturghie.

Tipografia „UNIREA” Oradea. Str. Take Ionescu Nr. 1.

SOC. AN. „STÂNA-DE-VALE” ORADEA.

Convocare

D-nii acționari ai Soc. An. »Stâna de Vale« din Oradea, sunt convocați prin aceasta la

a III-a Adunare Generală Ordinară,

care se va ține în Oradea, la 27 Martie 1939, ora 17 (5 p. m.) în biroul din Piața Unirii 3, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și Constituirea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de Administrație.
3. Raportul Comitetului de Cenzori.
4. Stabilirea Bilanțului anului de gestiune 1938 și descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori.
5. Eventuale propuneri.

Bilanț general: Cassa numerar: 15.741, Alimente în magazie: 102.847, Marfă în bazar: 76.513, Medicamente: 16.128, Inventar: 671.878, Oficiul de cură: 3.956, Capital social: 500.000, Fond pentru renoirea inventarului: 162.517, Conturi creditoare: 86.045, Profit net: 138.301.

Contul Profit și Pierdere: Cheltueli cu regia: 708.131, Chirie: 300.000, Salare: 581.166, Cassa Cercuală: 30.800, Lucrări în stațiune: 370.911, Amortizări: 35.362, Reparații: 187.457, Profit net: 138.501, Venite din taxe pension: 1.935.626, Serv. băi, etc.: 398.377, Bazar: 18.325.

Consiliul de Administrație.

SOC. AN. „VALTRA” ORADEA.

Convocare

Domnii acționari ai Soc. An. »Valtra« din Oradea, sunt convocați prin aceasta la

a III-a Adunare Generală Ordinară,

care se va ține în Oradea, la 27 Martie 1939, ora 18 (6 p. m.) în biroul din Piața Unirii 3, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și Constituirea Adunării Generale.
2. Raportul Consiliului de Administrație.
3. Raportul Comitetului de Cenzori.
4. Stabilirea Bilanțului anului de gestiune 1938 și descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori.
5. Eventuale propuneri.

Consiliul de Administrație.

Pentru Dumineca Presei.

A treia Duminecă din Paresimi a fost decretată de către episcopatul nostru de *Dumineca Presei* — care anul acesta cade pe ziua de 12 Martie. Este cunoscut tuturor ce rol mare joacă acest factor nou de evanghelizare. Prea puține sunt publicațiile la noi, cari să se ocupe în special cu Presa. O carte de genul acesta este cartea

Păr. Canonic I. GEORGESCU

Presă Periodică în România

scrisă cu ocazia Expoziției Internaționale a Presei din Vatican. Cartea cuprinde istoricul presei la noi și arată evoluția ei. Fiind unica publicație de felul acesta, ea poate fi de mare folos Ven. Cler., pt. Dumineca Presei!

Se poate comanda la Soc. S. Ioan Gură de Aur.

Prețul: 60 Lei.

Redactor: Coriolan Tămăian